

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ
PROGRAMOS 4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ
IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ 04.3.1-VIPA-V-101
PRIEMONĖS „VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIŲ PASTATŲ
ATNAUJINIMAS“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO NR. 1
PATVIRTINIMO**

2016 m. liepos 4 d. Nr. 1-194
Vilnius

Vadovaudamasis Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunkčiu,

t v i r t i n u 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-V-101 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą Nr. 1 (pridedama).

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
2016 m. balandžio 8 d. raštu
Nr. ((24.37)-5K-1605739)-6K-1602783

SUDERINTA

Uždaroji akcinė bendrovė Viešųjų investicijų
plėtros agentūra
2016 m. vasario 19 d. raštu
Nr. 2016/2-154

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos energetikos ministro

2016 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1-194

**2014–2020 M. EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS
4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ 04.3.1-VIPA-V-101
PRIEMONĖS „VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIŲ PASTATŲ
ATNAUJINIMAS“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS NR. 1**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-V-101 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1 (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 metų rugsėjo 8 d. įgyvendinimo sprendimu, kuriuo patvirtinami tam tikri „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos“ elementai, kad, siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo, iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo ir specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai būtų teikiama parama Lietuvai (apie nurodytą sprendimą Europos Komisija pranešė dokumentu Nr. C(2014)6397) (toliau – Veiksmų programa), 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-V-101 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektai) vykdytojai, įgyvendindami pagal Aprašą finansuojamus projektus, taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320) (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas);

2.2. 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L 187, p. 1) (toliau – Bendrasis bendrosios išimties reglamentas);

2.3. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – *de minimis* reglamentas);

2.4. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“ (toliau – Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa);

2.5. Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos

Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“;

2.6. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“;

2.7. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K–316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės);

2.8. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K–499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas);

2.9. Veiksmų programą ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 1-298 „Dėl 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.10. Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategija);

2.11. Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1-21 „Dėl Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašas);

2.12. Atrinktų valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų tinkamų atnaujinimui 2015 metams sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 1-111 „Dėl Atrinktų valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų tinkamų atnaujinimui 2015 metams sąrašo patvirtinimo“;

2.13. Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašą 2016 metams, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 1-295 „Dėl Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašo 2016 metams patvirtinimo“;

2.14. 2014–2020 metų grąžintinų ir grąžintų lėšų administravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1K-059 „Dėl 2014–2020 metų grąžintinų ir grąžintų lėšų administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Grąžintinų ir grąžintų lėšų administravimo taisyklės);

2.15. Rekomendacijas dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintas Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (toliau – Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams).

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 2 punkte nurodytuose ir kituose teisės aktuose.

4. Šio aprašo tikslais energijos taupymo paslaugų teikimo įmonė yra suprantama kaip juridinis asmuo, teikiantis energijos taupymo paslaugas ir (arba) diegiantis energijos vartojimo efektyvumo priemones energijos vartotojams.

Grąžinamoji subsidija suprantama taip, kaip apibrėžta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 6.7 papunktyje.

Gražinamosios subsidijos lėšų grąžinimo grafikas (toliau – Grafikas) suprantamas kaip projekto sutartyje nurodytomis sąlygomis su paskutiniu mokėjimo prašymu tvirtinamas dokumentas, kuriame yra išdėstytas metinis planuojamos sutaupyti energijos kiekis, kasmetinis grąžintinas lėšų dydis ir lėšų grąžinimo terminai. Kasmetinis grąžintinų lėšų dydis yra apskaičiuojamas kasmetinį planuojamos sutaupyti energijos kiekį, išreikštą kilovatvalandėmis, padauginus iš metinio vidutinio šilumos ir (arba) elektros ir (arba) karšto vandens įkainio. Kiekvienais metais Grafikas yra perskaičiuojamas atsižvelgiant į metinį vidutinį šilumos ir (arba) elektros, ir (arba) karšto vandens įkainį. Grafikas taip pat gali būti perskaičiuotas, jeigu Įgyvendinančioji institucija, įvertinusi projekto vykdytojo raštu pateiktą argumentuotą prašymą, priima sprendimą sumažinti Grafike nurodytą metinį sutaupytos energijos kiekį.

Norminis šildymo sezonas suprantamas taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakyme Nr. 4-184 „Dėl išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodikos patvirtinimo“.

Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašas suprantamas kaip Aprašo 2.11-2.12 papunkčiuose nurodyti ir kiti Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu kasmet tvirtinami Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašai.

5. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Ministerija) ir UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“ (toliau – įgyvendinančioji institucija).

6. Pagal Priemonę teikiama finansavimo forma – grąžinamoji subsidija.

7. Projektų atranka pagal Priemonę bus atliekama valstybės projektų planavimo būdu.

8. Pagal Aprašą projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 26 065 801 (dvidešimt šešių milijonų šešiasdešimt penkių tūkstančių aštuonių šimtų vieno) euro, iš kurių iki 26 065 801 (dvidešimt šešių milijonų šešiasdešimt penkių tūkstančių aštuonių šimtų vieno) euro – Europos regioninės plėtros fondo lėšos.

9. Priemonės tikslas – atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančius šildomus ir (arba) vėsinamus viešuosius pastatus, siekiant, kad pastatai atitiktų bent minimalius energinio naudingumo reikalavimus, t.y. atitiktų ne mažesnę kaip C pastato energinio naudingumo klasę, taip, kaip nustatyta Statybos techniniame reglamente STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-624 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ patvirtinimo“, ir tuo būdu mažinti suvartojamos energijos sąnaudas.

10. Pagal Aprašą remiama ši veikla: valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų viešųjų pastatų atnaujinimas didinant energijos vartojimo efektyvumą.

11. Pagal Apraše nurodytą remiamą veiklą valstybės projektų sąrašą numatoma sudaryti 2016 m. III-IV ketvirtį.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS

12. Pagal Aprašą galimas(-i) pareiškėjas(-ai) yra valstybei nuosavybės teise priklausančius viešuosius pastatus patikėjimo ar panaudos teise valdantys subjektai (išskyrus valstybės įmones) ir (arba) centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas.

13. Partneriai pagal šį Aprašą negalimi.

III SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

14. Projektas turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius reikalavimus.

15. Projektas turi atitikti šiuos specialiuosius projektų atrankos kriterijus:

15.1. projektas turi atitikti Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nuostatas ir Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos nuostatas. Laikoma, kad galutinio naudos gavėjo numatomas vykdyti projektas prisideda prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos 11 punkto įgyvendinimo, t.y. projektu turi būti mažinamas energijos suvartojimas, ir, kad pastatas, kurį ketinama atnaujinti, atitinka Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, jei skiriant finansavimą pastato energetinio naudingumo klasė – žemesnė kaip C, ir pastatas yra įtrauktas į Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašą;

15.2. projektu turi būti siekiama galutinės energijos sąnaudas atnaujinamame pastate sumažinti ne mažiau kaip 30 proc. Laikoma, kad galutinio naudos gavėjo projektas atitinka šį kriterijų, jeigu projektu numatyta, kad atnaujinus pastatą, galutinės energijos sąnaudos bus sumažintos ne mažiau kaip 30 proc. Galutinės energijos sąnaudų sumažėjimas (procentais) vertinamas lyginant sumines energijos sąnaudas arba bendras šildymui, vėsinimui, karštam vandeniui ruošti, suminės elektros energijos sąnaudas pagal pateikiamą energinio naudingumo sertifikatą, išduotą prieš pastato atnaujinimą su bendromis šildymui, vėsinimui, karštam vandeniui ruošti, suminėmis elektros energijos sąnaudomis, nurodytomis projektiniame energinio efektyvumo sertifikate, pateiktame energijos vartojimo audito ataskaitoje;

15.3. projektu turi būti atnaujinamas pastatas, esantis Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu kasmet tvirtinamame Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašė, ir kuris pagal Vadovybės apsaugos įstatymo nuostatas priskirtinas saugomiems objektams bei kuriame taikomas specialus režimas jo apsaugai ar, kuriame pagal kitus galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus energijos taupymo paslaugų teikimo įmonės negali užtikrinti paslaugų teikimo arba dėl kurio buvo kreiptasi, bet kuriam nebuvo skirtas finansavimas pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energinės vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“.

16. Projektu turi būti prisidedama prie bent vieno Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos (toliau – ES BJRS), kuri skelbiama Europos Komisijos interneto svetainėje http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/cooperation/macro-regional-strategies/baltic-sea/library/#1, tikslo įgyvendinimo pagal ES BJRS veiksmų plane, patvirtintame 2015 m. rugsėjo 10 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. SWD(2015)177 final, kuris skelbiamas Europos Komisijos interneto svetainėje http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/cooperation/macro-regional-strategies/baltic-sea/library/#1, numatytą politinę sritį „Energetika“.

17. Pagal šį Aprašą nefinansuojami didelės apimties projektai.

18. Teikiamų pagal Aprašą projektų veiklų įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 24 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

19. Tam tikrais atvejais, dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti paraiškos pateikimo ir vertinimo metu, projekto vykdymo laikotarpis gali būti pratęstas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių nustatyta tvarka ir nepažeidžiant Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 213.1 ir 213.5 papunkčiuose nustatytų terminų.

20. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

21. Projektu turi būti siekiama visų žemiau išvardytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių, kurių skaičiavimo aprašai nustatyti Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo apraše, paskelbtame ES struktūrinių fondų svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/> (skiltyje „Dokumentai“, dokumento kategorijoje „Stebėsenos rodiklių aprašai“):

21.1. Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas, P.B.232;

21.2. Bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas, P.B.234.

22. Papildomas reikalavimas dėl minimalios reikšmės nustatymo – atnaujintas pastatas privalo pasiekti ne mažesnę kaip C pastato energinio naudingumo klasę.

23. Projekto parengtumui taikomi reikalavimai:

23.1. turi būti atliktas energijos vartojimo auditas (ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d.).

23.2. turi būti parengtas investicijų projektas kartu su Sąnaudų ir naudos analizės rezultatų skaičiuokle pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, patvirtintą viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (toliau – Investicijų projektų metodika), patalpintą tinklalapiuose <http://finmin.lrv.lt/> arba <http://www.ppplietuva.lt/> (skiltyje „Teisinė ir metodinė informacija“), ir Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą:

23.2.1. investicijų projektas turi vadovautis atnaujinamo pastato energijos vartojimo audito rezultatais. Kuomet dėl projekto finansavimo buvo kreiptasi, bet jam nebuvo skirtas finansavimas pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“ ir atitinkant Aprašo 15.3 papunktį kreipiamasi finansavimo šios Priemonės lėšomis, investicijų projektas turi vadovautis tais pačiais energijos vartojimo audito rezultatais ir energijos vartojimo audito ataskaitoje pateiktomis energijos taupymo priemonių grupėmis, kurios buvo įtrauktos teikiant paraišką pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105.

23.2.2. investicijų projekte turi būti išnagrinėtos ir palygintos mažiausiai trys alternatyvos, nurodytos Investicijų projektų metodikoje, jeigu Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nenurodyta kitaip.

23.3. turi būti pateikta informacija apie projektui taikomus aplinkosauginius reikalavimus: atlikto poveikio aplinkai vertinimo ataskaita, atsakingos institucijos sprendimas ar atrankos išvada, ar atlikto „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymo informacija ir atsakingos institucijos Planų ar programų įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo išvada (jei taikoma) arba rašytinis paaiškinimas, kai planuojamai ūkinei veiklai netaikomi reikalavimai dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo.

23.4. turi būti parengtas pastato naudojimo planas, kaip numatyta Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje.

24. Daiktinės pareiškėjo teisės į statinį ir (ar) žemę, kuriame įgyvendinant projektą bus vykdomi statybos darbai, turi būti įregistruotos įstatymų nustatyta tvarka. Jei statinys yra valdomas panaudos ar patikėjimo teise, pareiškėjas turi turėti savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos arba dalininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos raštišką sutikimą vykdyti projekto veiklas ir įsipareigojimą perimti pareiškėjo ar projekto vykdytojo iš projekto sutarties kylančias teises ir pareigas (įsipareigojimus) arba perduoti tiesiogiai su projektu susijusį turtą kitam teisėtam turto valdytojui, perimančiam pareiškėjo ar projekto vykdytojo teises ir pareigas, jeigu, pateikus projektinį pasiūlymą, projekto įgyvendinimo metu ar poprojektiniu laikotarpiu, pasibaigtų arba nutrūktų teisiniai santykiai, kurių pagrindu pareiškėjas ar projekto vykdytojas valdo tiesiogiai su projektu susijusį turtą.

25. Negali būti numatyti projekto apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.

26. Diegiant Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nurodytą energijos vartojimo efektyvumą didinančią priemonę „Lauko ir tambūro durų keitimas, taip pat ir įėjimo laiptų remontas ir pritaikymas neįgaliųjų poreikiams“, taikomi Statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 „Dėl STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms patvirtinimo“ 7 skyriuje „Negyvenamieji pastatai“ ir (arba) 10 skyriuje „Teritorijų ir pastatų elementai“ nustatyti reikalavimai. Pareiškėjas visus planuojamus sprendinius ir priemones turi aprašyti investicijų projekte.

27. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui. Projektu turi būti prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo:

27.1. Įgyvendinant projekto veiklą, turi būti prisidedama prie Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, energetikos sektoriui keliamų tikslų įgyvendinimo (padidinti energijos vartojimo efektyvumą). Taip pat turi būti laikomasi Lietuvos Respublikos teisės aktuose nurodytų aplinkosaugos reikalavimų, ir vadovaujamasi statybos techniniais reglamentais ir kitais teisės aktais;

27.2. Įgyvendinant Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos energijos vartojimo efektyvumą didinančią priemonę „Atnaujinamame pastate įrengtos katilinės modernizavimas“ privaloma laikytis Išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normų LAND 43-2013, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. D1-244 „Dėl išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normų LAND 43-2013 patvirtinimo“;

27.3. Planuojant viešuosius pirkimus, rekomenduojama numatyti galimybę taikyti Aplinkos apsaugos kriterijus, nustatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirktamos prekės, paslaugos ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, elektros lemputėms, projektavimo paslaugoms, statybos darbams, statybinėms medžiagoms ir santechnikos įrangai, įrangai ir buitinei technikai (cirkuliaciniams siurbliams), kietosioms grindų dangoms (gamtiniais produktais, apdorotiems produktais: aglomeruotiems akmenims, betoninėms grindinio plytelėms, mozaikinėms, keramininėms ir molinėms plytelėms), patalpų apšvietimui.

28. Valstybės pagalba pagal šį Aprašą teikiama kultūros infrastruktūros atnaujinimui. Jeigu teikiama parama atitinka visus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalies kriterijus, tuomet finansavimas tokiam projektui yra laikomas valstybės pagalba ir jis turi tenkinti Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus ir III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnio reikalavimus.

29. Pagal Aprašą gali būti teikiama *de minimis* pagalba, jeigu atnaujinamame pastate yra įsikūręs ir paslaugas teikia ūkio subjektas (bendrasavininkas, kitas pastato valdytojas ar nuomininkas), kuriam, atlikus pastato atnaujinimą, sumažėtų patiriamos nuomos ir (arba) komunalinių paslaugų sąnaudos. Tokiu atveju suteikiama *de minimis* pagalba turi atitikti *de minimis* reglamento nuostatas. Tą vertina ir Aprašo 3 priedą pildo įgyvendinančioji institucija. Jeigu atnaujinamame pastate įsikūręs ūkio subjektas jau yra pasiekęs *de minimis* reglamente numatytą maksimalią *de minimis* pagalbos ribą ir daugiau *de minimis* pagalbos jam negalima suteikti, pastato valdytojas turėtų užtikrinti, kad ūkio subjektas dėl pastato atnaujinimo negautų jokios išskirtinės naudos, t.y. nuomos kaina turėtų būti padidinama proporcingai sumažėjusioms nuomos ir (arba) komunalinių paslaugų sąnaudoms.

IV SKYRIUS

TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

30. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, kurios paskelbtos ES struktūrinių fondų svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/> (skiltyje „Dokumentai“, dokumentų kategorijoje „Projektų valdymas“, subkategorijoje „Gairės ir rekomendacijos“), išdėstytus projekto išlaidoms taikomus reikalavimus.

31. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis sudaro 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

32. Pareiškėjas savo iniciatyva bei savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

33. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo lėšų.

34. Pagal šį Aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Reikalavimai ir paaiškinimai
1.	Žemė	Netinkama finansuoti.
2.	Nekilnojamasis turtas	Netinkama finansuoti.
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	Tinkami finansuoti šie darbai: - Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nurodytos priemonės, kuriomis atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas energijos efektyvumo didinimas bei pasiekama ne mažesnė kaip C pastato energinio naudingumo klasė. - statinio paprastojo remonto darbai, kuriais energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių įgyvendinimo metu statinio konstrukcijose ir kituose elementuose padaryti fiziniai pažeidimai atstatomi į pradinę būklę. - priemonės, skirtos įgyventi Aprašo 26 punkto reikalavimą; - pastato techninio projekto ar, jeigu techninio projekto rengti yra neprivaloma, kito Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 20 straipsnyje nurodyto dokumento parengimo ir techninio projekto ekspertizės išlaidos; - statinio projekto vykdymo priežiūros išlaidos; - statybos techninės priežiūros išlaidos.
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	Netinkama finansuoti.
5.	Projekto vykdymas	Tinkama finansuoti. Numatomos šios tinkamos finansuoti išlaidos: - energijos vartojimo audito ataskaitos, pastato energinio naudingumo sertifikato ir investicijų projekto parengimo išlaidos;
6.	Informavimas apie projektą	Tinkama finansuoti. Gali būti numatomos išlaidos tik Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 37 skirsnio 450.2-450.4 papunkčiuose nurodytoms privalomoms informavimo apie projektą priemonėms įgyvendinti.
7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą	Projektui taikoma fiksuotoji projekto išlaidų norma netiesioginėms projekto administravimo išlaidoms, neįskaitant paraiškos parengimo išlaidų, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 priede nustatyta tvarka. Išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąją normą, turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 35 skirsnį.

Pastaba: Projekto biudžeto lentelė pildoma vadovaujantis instrukcija Projekto biudžeto formos pildymas, pateikta Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams.

35. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis nustatomas atsižvelgiant į projekto išlaidų realumą ir būtinumą bei reikalavimus, keliamus tinkamoms finansuoti išlaidoms. Paraiškos vertinimo metu projekto statybos darbų, projektavimo ir kitų paslaugų, numatytų Aprašo 34 punkte, įkainiai nustatomi vadovaujantis naujausios redakcijos statinių statybos skaičiuojamųjų kainų

nustatymo rekomendacijomis (toliau – Rekomendacijos) ir, jei įkainiai nėra nustatyti Rekomendacijose, rinkoje egzistuojančiomis darbų ar paslaugų kainomis¹.

36. Pagal šį aprašą nebus finansuojamos konkrečios energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kurioms skirta lėšų iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir kurioms apmokėti skyrus ES struktūrinių fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir apmokėtos daugiau nei vieną kartą. Taip pat nebus finansuojamos konkrečios energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kurioms anksčiau buvo skirta lėšų iš šiame punkte nurodytų šaltinių, nebent argumentuotai būtų pagrįstas tokių priemonių finansavimo poreikis.

37. Pagal šį Aprašą netinkamomis finansuoti išlaidos laikomos:

37.1. išlaidos, neišvardytos šio Aprašo 34 punkte;

37.2. išlaidos, aprašytos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 34 skirsnyje;

37.3. paraiškos ir projektinio pasiūlymo parengimo išlaidos, išskyrus Aprašo 34 punkte nurodytas išlaidas.

38. Projekte numatytos paslaugos ir darbai turi būti įsigyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis. Įsigijamas turtas turi būti naujas.

39. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu ir po projekto finansavimo pabaigos, taikomi reikalavimai nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 36 skirsnyje ir Bendrųjų nuostatų reglamento 61 straipsnio 1 dalyje.

V SKYRIUS

PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI PAGAL VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLES

40. Valstybės pagalbos taisyklės pagal šį Aprašą taikomos vadovaujantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsniu investicinei pagalbai kultūros infrastruktūros atnaujinimui.

41. Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 4 straipsnio 1 dalyje nustatytos valstybės pagalbos ribos negali būti peržengiamos dirbtinai išskaidant valstybės pagalbos schemas arba valstybės pagalbos projektus.

42. Valstybės pagalbos atveju, projekto išlaidoms, be šio Aprašo IV skyriaus ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriuje išdėstytų reikalavimų, taip pat taikoma Bendrojo bendrosios išimties reglamento Bendrųjų nuostatų tinkamų finansuoti išlaidų I skyriaus 7 straipsnio reikalavimai.

43. Siekiant nustatyti, ar laikomasi Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 4 straipsnyje nustatytų pranešimo ribų ir III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnyje nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo, atsižvelgiama į visą remiamai veiklai, projektui ar įmonei skiriamos valstybės pagalbos sumą.

44. Kai Europos Sąjungos finansavimas, kurį centralizuotai valdo Europos Sąjungos institucijos, agentūros, bendrosios įmonės ar kitos įstaigos ir kurio tiesiogiai ar netiesiogiai nekontroliuoja valstybė narė, yra derinamas su valstybės pagalba, nustatant, ar laikomasi pranešimo ribų ir didžiausio pagalbos intensyvumo ar didžiausių pagalbos sumų, atsižvelgiama tik į pastarąjį elementą, su sąlyga, kad suteikto viešojo finansavimo, susijusio su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, visa suma neviršija palankiausios finansavimo normos, nustatytos taikomose Europos Sąjungos teisės taisyklėse.

45. Valstybės pagalba, kurios tinkamas finansuoti išlaidas galima nustatyti ir kuriai pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma išimtis, gali būti sumuojama su:

¹ Rekomendacijos dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo registruojamos Juridinių asmenų, fizinių asmenų ir mokslo įstaigų parengtų rekomendacijų dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo registre, kurį pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 26 d. įsakymą Nr. D1-492 administruoja VI Statybos produktų sertifikavimo centras.

45.1. bet kokia kita valstybės pagalba, jei tos priemonės yra susijusios su skirtingomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias galima nustatyti;

45.2. bet kokia kita valstybės pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurios iš dalies arba visiškai sutampa, tik jeigu taip susumavus neviršijamas didžiausias pagalbos intensyvumas ar pagalbos suma, pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma tai pagalbai.

46. Valstybės pagalba, kuriai pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma išimtis, nesumuojama su jokia *de minimis* pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei susumavus būtų viršytas pagalbos intensyvumas, nustatytas Bendrojo bendrosios išimties reglamento III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnyje.

47. Investicinė pagalba kultūros infrastruktūros atnaujinimui:

47.1. valstybės pagalba teikiama: muziejams, archyvams, bibliotekoms, meno ir kultūros centrams ar erdvėms, teatrams, operos teatrams, koncertų salėms, kitoms gyvų pasirodymų organizacijoms, kino paveldo institucijoms ir kitoms panašioms meninėms ir kultūrinėms infrastruktūroms, organizacijoms ir institucijoms;

47.2. pagal šį aprašą teikiama Valstybės pagalba yra investicinė pagalba, įskaitant pagalbą kultūros infrastruktūros atnaujinimui;

47.3. su investicine pagalba susijusios tinkamos finansuoti išlaidos yra investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą išlaidos, įskaitant 53 straipsnio 4 punkto papunkčiuose nurodytas išlaidas, tačiau neviršijant Aprašo IV skyriuje nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų, tiesiogiai susijusių su Aprašo 10 punkte nurodyta veikla;

47.4. valstybės pagalbos suma neviršija tinkamų finansuoti išlaidų ir investicijos veiklos pelno skirtumo. Veiklos pelnas iš tinkamų finansuoti išlaidų atskaitomas taikant lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kuris nurodytas Aprašo VII skyriuje.

48. Sprendime dėl projekto finansavimo numačius valstybės pagalbą išmokėti dalimis, keliomis dalimis mokama valstybės pagalba diskontuojama iki jos vertės suteikimo momentu, kaip nustatyta Bendrojo bendrosios išimties reglamento 7 straipsnio 3 dalyje.

49. Valstybės pagalbos taikymas, jeigu tenkinami visi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalies kriterijai, vertinamas paraiškos vertinimo, taip pat projekto administravimo ir priežiūros metu pildant patikros lapą dėl valstybės pagalbos buvimo ar nebuvimo bei projektų atitikties valstybės pagalbos taisyklėms patikros lapą.

50. Valstybės pagalba neteikiama sunkumus patiriančiai įmonei, t.y. įmonei, kuri susiduria su bent viena iš Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 2 straipsnio 18 punkte nurodytų aplinkybių.

51. Valstybės pagalba neteikiama įmonei, kuriai išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriame pagalba skelbiama neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

VI SKYRIUS

PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

52. Galimi pareiškėjai iki kvietime teikti projektinį pasiūlymą nurodyto termino Ministerijai turi pateikti raštu ir į elektroninę laikmeną įrašytą projektinį pasiūlymą dėl valstybės projekto įgyvendinimo pagal formą, nustatytą Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo 1 priede, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/> (skiltyje „Dokumentai“). Kartu su projektiniu pasiūlymu galimi pareiškėjai raštu ir įrašytą į elektroninę laikmeną turi pateikti:

52.1. investicijų projektą, kaip tai nurodyta Aprašo 23.2 papunktyje ir jį detalizuojančiuose papunkčiuose. Kartu su investicijų projektu .xlsx formatu turi būti pateikiama užpildyta Sąnaudų ir naudos analizės rezultatų skaičiuoklė;

52.2. atnaujinamo pastato energijos vartojimo audito ataskaitą, parengtą Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-184 „Dėl Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika). Aprašo 12 punkte nurodyti pareiškėjai gali pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą, parengtą ne anksčiau, kaip 2014 m. sausio 1 d. (Atliekant energijos vartojimo auditą ne šildymo sezono metu energetinių parametrų matavimai nėra atliekami, o faktinių šilumos energijos sąnaudų viešojo naudojimo paskirties pastatų patalpų šildymui perskaičiavimas norminiam šildymo sezonui atliekamas pagal (1) formulę (Metodikos 32 punktas), pritaikant sąlygą, kad pakoreguotos pastato vidaus patalpų oro norminės temperatūros ir vidaus patalpų faktinės temperatūros vidutinės vertės yra vienodos ($\theta_{in} = \theta_{if}$)). Prasidėjus artimiausiam šildymo sezonui, privalo būti atliekami reikalingų energetinių parametrų matavimai ir atitinkamai audito ataskaitos koregavimas, o pakoreguota ataskaita turi būti pateikta įgyvendinančiajai institucijai.);

52.3. galiojantį atnaujinamo pastato energetinio naudingumo sertifikatą, parengtą vadovaujantis reikalavimais, numatytais Statybos techniniame reglamente STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-624 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ patvirtinimo“;

52.4. dokumentus įrodančius, kad projektu yra atnaujinamas pastatas, kuris pagal Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo nuostatas priskirtinas saugomiems objektams bei kuriame taikomas specialus režimas jo apsaugai ar kuriame pagal kitus galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus energijos taupymo paslaugų teikimo įmonės negali užtikrinti paslaugų teikimo arba dėl kurio buvo kreiptasi, bet kuriam nebuvo skirtas finansavimas pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“;

52.5. pastato naudojimo planą, kaip tai nurodyta Aprašo 23.4 papunktyje;

52.6. dokumentus, pagrindžiančius projekto biudžeto pagrįstumą (komercinius pasiūlymus ir (arba) sutartis, ir (arba) kainų apklausos suvestines);

52.7. jei statinys yra valdomas panaudos ar patikėjimo teise, savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos arba dalininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos raštišką sutikimą vykdyti projekto veiklas ir išipareigojimą numatytą Aprašo 25 punkte.

53. Ministerija, vadovaudamasi Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašu, įvertinusi projektinius pasiūlymus, priima sprendimą dėl valstybės projektų sąrašo (-ų) sudarymo. Į valstybės projektų sąrašą gali būti įtraukti tik Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 37 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Pareiškėjai, kurių projektai, įtraukti į valstybės projektų sąrašą, įgis teisę teikti paraišką įgyvendinančiajai institucijai, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 6 skirsnyje nurodyta tvarka.

54. Siekdamas gauti finansavimą, pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios iš dalies užpildyta forma .pdf formatu skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/> (skiltyje „Finansavimas/Planuojami valstybės (regionų) projektai“ prie konkretaus planuojamo projekto „Susijusių dokumentų“).

55. Pareiškėjas pildo paraiškos formą ir kartu su Aprašo 57 punkte nurodytais priedais iki kvietimo teikti paraiškas skelbime nurodyto termino paskutinės dienos teikia ją per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę (toliau – DMS) arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės (kartu pateikdamas į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką) įgyvendinančiajai institucijai Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 12 skirsnyje nustatyta tvarka. Pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistravęs, tampa DMS naudotoju, jei DMS tokios funkcinės galimybės įdiegtos. DMS naudojimosi tvarka nustatyta Duomenų teikimo per DMS tvarkos apraše (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 1 priede).

56. Jeigu įdiegtos paraiškų teikimo per DMS funkcinės galimybės, kaip nurodyta Aprašo 55 punkte, ir jei laikinai nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės ir dėl to pareiškėjai negali pateikti paraiškos ar jos priedo(-ų) paskutinę paraiškų pateikimo termino dieną, įgyvendinančioji institucija paraiškų pateikimo terminą pratęsia 7 dienų laikotarpiui ir (arba) sudaro galimybę paraiškas ar jų priedus pateikti kitu būdu bei apie tai paskelbia Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 82 punkte nustatyta tvarka.

57. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus:

57.1. informaciją apie pareiškėjui suteiktą valstybės pagalbą ir kitus finansavimo šaltinius (Aprašo 4 priedas);

57.2. informaciją apie planuojamame atnaujinti pastate įsikūrusius ūkio subjektus (Aprašo 5 priedas);

57.3. klausimyną apie pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumą finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų, jeigu pareiškėjas prašo PVM išlaidas pripažinti tinkamomis finansuoti, t.y. įtraukia šias išlaidas į projekto biudžetą. Forma skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/> (skiltyje „Dokumentai“, dokumento tipe „Paraiškų priedų formos“);

57.4. žemės sklypo (teritorijos) savininko, valdytojo ar naudotojo sutikimą, jeigu taikomas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 23 straipsnio 9 dalies 6 punktas;

57.5. pareiškėjo įsipareigojimą padengti netinkamas finansuoti, tačiau šiam projektui įgyvendinti būtinas išlaidas, ir tinkamas išlaidas, kurių nepadengia projekto finansavimas;

57.6. numatomų tvarkyti patalpų brėžinius iš inventorinės bylos;

57.7. informaciją apie projektui taikomus aplinkosauginius reikalavimus, kaip nurodyta Aprašo 23.3 papunktyje (jeigu taikoma).

58. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma valstybės projektų sąrašė, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

59. Įgyvendinančioji institucija ne vėliau kaip per 7 dienas nuo paraiškos gavimo dienos per DMS arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės, informuoja pareiškėją apie paraiškos registravimą ir jai suteiktą unikalų paraiškos kodą.

60. Įgyvendinančioji institucija ne vėliau kaip per 7 dienas nuo paraiškos pateikimo dienos ES struktūrinės paramos svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/> paskelbia informaciją apie pagal kvietimą teikti paraiškas registruotas paraiškas, nurodydama pareiškėją, projekto pavadinimą, trumpą projekto aprašymą, paraiškos unikalų kodą ir prašomų skirti finansavimo lėšų sumą, taip pat bendrą pagal kvietimą teikti paraiškas gautų ir užregistruotų paraiškų skaičių ir bendrą prašomų skirti finansavimo lėšų sumą.

61. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus bus nurodyta įgyvendinančiosios institucijos siunčiamame pasiūlyme teikti paraiškas pagal valstybės projektų sąrašą.

62. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal Aprašo 1 priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

63. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstantį informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą, kaip nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 14 ir 15 skirsniuose.

64. Paraiškos vertinamos įgyvendinančiosios institucijos ne ilgiau kaip 60 dienų nuo valstybės projekto paraiškos gavimo dienos.

65. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje, vertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos sprendimu). Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS. Jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu.

66. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų Apraše ir (arba) Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 14–16 skirsniuose, juose nustatyta tvarka. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per DMS, o jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu ir paraiškoje nurodytu elektroniniu paštu, per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos.

67. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskusti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

68. Įgyvendinančiajai institucijai baigus paraiškų vertinimą sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima Ministerija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

69. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS, o jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu pateikia šį sprendimą pareiškėjams.

70. Pagal Aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti bus sudaromos dvišalės sutartys tarp pareiškėjo ir įgyvendinančios institucijos.

71. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo įgyvendinančioji institucija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka pagal Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius projekto sutarties, pasiūlymas pasirašyti projekto sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti projekto sutarties pasirašymo terminą.

72. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas:

72.1. kaip pasirašytas popierinis dokumentas, arba

72.2. kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu, priklausomai nuo to, kokią šio dokumento formą pasirenka projekto vykdytojas.

VII SKYRIUS

GRĄŽINAMOSIOS SUBSIDIJOS GRĄŽINIMO TVARKA

73. Grąžinamosios subsidijos grąžinimo tvarka yra išdėstyta šiame Apraše, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse, projekto sutartyje ir Grafike.

74. Projekto vykdytojas, įgyvendinęs projektą, su galutiniu mokėjimo prašymu teikia iš anksto su įgyvendinančiąja institucija suderintą Grafiką, parengtą pagal su paraiška pateiktos energijos vartojimo audito ataskaitos duomenis, patikslintus (jei reikia) pagal šildymo sezono metu atliktus energetinių parametrų matavimo rezultatus. Su galutiniu mokėjimo prašymu teikiamame Grafike grąžintinių lėšų dydis yra apskaičiuojamas metinį planuojamos sutaupyti energijos dydį padauginus iš paskutinių kalendorinių metų metinio vidutinio šilumos ir (arba) elektros, ir (arba) karšto vandens įkainio. Po pastato atnaujinimo, pasibaigus artimiausiam pilnam šildymo sezonui, Grafikas turi būti patikslintas įvertinus šildymo sezono trukmę, jo metu pasiektą šiluminės energijos suvartojimą, perskaičiuotą norminiam šildymo sezonui, atsižvelgiant į to sezono metu išmatuotus energetinius parametrus, taip pat ir vidaus/išorės temperatūras. Suvartoto šiluminės energijos kiekio perskaičiavimą norminiam šildymo sezonui ir energetinių parametrų matavimus gali atlikti tik atestuotas auditorius, vadovaudamasis Metodikos nuostatomis.

75. Lėšų grąžinimo terminas – 20 metų, skaičiuojant nuo projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos. Lėšos grąžinamos Ministerijai, kuri atsakinga už pakartotinį lėšų panaudojimą.

76. Kasmetinių grąžintinių lėšų dydis kiekvienam projektui nustatomas individualiai, atsižvelgiant į sutaupytos energijos kiekį atnaujintame pastate, kaip numatyta Aprašo 74 punkte. Kiekvienais metais Grafikas yra perskaičiuojamas: kasmetinis grąžintinių lėšų dydis yra

apskaičiuojamas Grafike nustatytą planuojamos sutaupyti energijos kiekį, išreikštą kilovatvalandėmis, padauginus iš metinio vidutinio šilumos ir (arba) elektros, ir (arba) karšto vandens įkainio. Bendras grąžintinų lėšų dydis negali viršyti visos projekto įgyvendinimui išmokėtos grąžinamosios subsidijos ir negali būti mažesnis nei 30 proc. suteiktos grąžinamosios subsidijos. Grąžinamosios subsidijos lėšų grąžinimas vykdomas du kartus per metus: iki einamųjų metų birželio 30 d. ir gruodžio 31 d. lėšų administravimas vykdomas pervedant grąžintinas lėšas bei atliekant atitinkamus įrašus ministerijos ir projekto vykdytojo apskaitos dokumentuose. Sprendimai dėl lėšų grąžinimo priimami ir vykdomi vadovaujantis Grąžintinų ir grąžintų lėšų administravimo taisyklėmis.

77. Ne vėliau kaip per mėnesį po kiekvieno grąžintinų lėšų grąžinimo projekto vykdytojas įgyvendinančiajai institucijai turi pateikti apskaitos dokumentų, pagrindžiančių lėšų grąžinimo faktą, kopijas.

78. Jeigu įgyvendinančioji institucija nustato, kad finansiniai įsipareigojimai yra nevykdomi ilgiau negu 90 kalendorinių dienų, papildomai apie tai raštu informuoja projekto vykdytoją ir numato papildomą terminą priverčiai įvykdyti. Jei projekto vykdytojas ir po priminimo nevykdo grąžinimo, įgyvendinančioji institucija imasi veiksmų, nustatytų Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 590 „Dėl Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Finansinės paramos grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklės). Projekto vykdytojui panaudojus išmokėtas Europos Sąjungos fondų lėšas pažeidžiant teisės aktus, lėšos grąžinamos į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą vadovaujantis Finansinės paramos grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių nuostatomis.

79. Grafike numatytas grąžintinų lėšų dydis gali būti perskaičiuojamas/tikslinamas konkrečioms metams arba visam likusiam lėšų grąžinimo terminui, jeigu įgyvendinančioji institucija, išnagrinėjusi projekto vykdytojo raštu pateiktą argumentuotą prašymą sumažinti Grafike numatytą metinį sutaupytos energijos dydį ir jį pagrindžiančius dokumentus, priima sprendimą perskaičiuoti metinį sutaupytos energijos dydį.

80. Susigrąžintos grąžinamosios subsidijos lėšos bus pakartotinai panaudojamos tam pačiam tikslui, kaip tai numato Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 390 punktas.

VIII SKYRIUS

PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

81. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, Apraše ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatytus reikalavimus.

82. Projekto rangovas viešųjų pirkimų būdų turi būti atrinktas ne vėliau nei per 6 mėnesius nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

83. Pagal priemonę įgyvendinamiems projektams projekto sutartyje gali būti numatytas avansas. Avanso suma negali viršyti 30 procentų projektui įgyvendinti skirtos projekto finansavimo lėšų sumos. Avanso dydį nustato įgyvendinančioji institucija vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 220 punkte nustatyta tvarka.

84. Priėmus sprendimą dėl *de minimis* arba valstybės pagalbos skyrimo, įgyvendinančioji institucija prieš Ministerijai suteikiant *de minimis* pagalbą, tikrina suteiktos *de minimis* pagalbos sumos teisėtumą. Ministerija per 5 darbo dienas reikiamą informaciją apie suteiktą *de minimis* arba valstybės pagalbą pateikia Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registrai.

85. Po pastato atnaujinimo, kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu, projekto vykdytojas įgyvendinančiajai institucijai pateikia pastato energinio naudingumo sertifikatą, parengtą vadovaujantis reikalavimais, nurodytais Aprašo 52.1.3 papunktyje.

86. Projekto vykdytoji nepasiekus įsipareigotų pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmių, taikomos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus 22 skirsnio nuostatos.

87. Projekto vykdytojas turi apdrausti ilgalaikį materialųjį turtą, kuris įsigytas ar sukurtas iš projektui skirtu finansavimo lėšų, maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų. Turtas turi būti apdraustas Projekto įgyvendinimo laikotarpiui nuo tada, kai yra sukuriamas ar įsigijamas, ir ne mažiau kaip 5 metus nuo projekto finansavimo pabaigos teisės aktų nustatyta tvarka. Draudiminio įvykio atveju Projekto vykdytojas turi atkurti prarastą turtą.

88. 5 (penkerius) metus po projekto finansavimo pabaigos arba per valstybės pagalbos taisyklėse nustatytą laikotarpį, turi būti užtikrintas investicijų tęstinumas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 27 skirsnyje nustatyta tvarka.

89. Projekto vykdytojas privalo informuoti apie įgyvendinamą ar įgyvendintą projektą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 37 skirsnyje nustatyta tvarka.

90. Projekto užbaigimo reikalavimai nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 27 skirsnyje.

91. Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 42 skirsnyje ir, jeigu teikiama valstybės pagalba, Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 9 straipsnio 4 dalyje, jeigu teikiama *de minimis* pagalba, *de minimis* reglamento 6 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

IX SKYRIUS

APRAŠO KEITIMO TVARKA

92. Aprašo keitimo tvarka nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 11 skirsnyje.

93. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, taikomos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės.
